

ATASKAITA

„Spartesnio s/b gyvenamųjų namų tinklų prisijungimo prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos“ PLANO (2020 m. birželis - gruodis) VYKDYMAS

PAGRINDINIAI FAKTAI

Klaipėdos mieste prie Danės upės įsikūrusiose sodų bendrijose „Baltija“, „Draugystė“, „Jūratė“, „Dobilas“, „Neringa“, „Ramunė“, „Inkaras“ pakloti centralizuoti nuotekų surinkimo tinklai.

2020 m. viduryje 30-ties gyvenamųjų namų ūkių gyventojai nesinaudoja centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis;

Bendradarbiaujant NVO „Žalia banga“, Klaipėdos miesto savivaldybei, Aplinkos apsaugos inspekcijai ir AB „Klaipėdos vanduo“, 2020 m. įgyvendintas „Spartesnio sodų bendrijų gyvenamųjų namų prisijungimo prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos planas“, kurio vykdymo metu gyventojai buvo:

- informuojami,
- raginami,
- tikrinami,
- skatinami, teikiant finansinę paramą,

pradėti naudotis centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis;

Iš visų pradėjusių naudotis centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, 3 namų ūkių gyventojai pasinaudojo Klaipėdos miesto savivaldybės teikiama finansine parama.

Nuo 2020 m. birželio iki gruodžio mėn. centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis naudotis pradėjo 13-os sodų bendrijose įsikūrusių namų ūkių gyventojai.

1. PRIELAIIDOS PLANUI ATSIRASTI

Paskutinį dešimtmetį ES finansinė pagalba vandentvarkos sričiai padėjo vykdyti daugelį projektų. Atsirado galimybė spręsti sunkiai sprendžiamą problemą - sumažinti Danės upės teršimą nevalytomis buitinėmis nuotekomis iš sodininkų bendrijų (s/b). Klaipėdoje yra 21 sodininkų bendrija, tačiau didžiausią rūpestį kelia tos, kurios yra arčiausiai Danės upės, jos pakrantėje. Užteršti Danės vandenys atiteka į Kuršių marias ir Baltijos jūrą.

2016-2018 m. sodų bendrijose buvo įgyvendintas didelis ES remiamas projektas – nutiesti magistraliniai vandentiekio ir nuotekų vamzdiniai. Gyventojams atsirado geros sąlygos šiuolaikiškai, saugiai pradėti tvarkyti individualiąsias nuotekas. Be to, Klaipėdos savivaldybės tarybos sprendimu numatyta finansinė parama mažinant prisijungimo išlaidas pradėjusiems prisijungimą.

LR įstatymai numato administracinę ir baudžiamąją atsakomybę už aplinkos teršimą.

Matant, kad s/b gyvenantys žmonės daugelį metų tvarkė savo ūkių buitines nuotekas primityviausiu būdu, net jas išleisdami į upę, nerodė didelio susidomėjimo atsiradusiomis galimybėmis prisijungti prie magistralinių tinklų, nutarta intensyvinti šį procesą.

Todėl Asociacijos „Žalia banga“ iniciatyva Klaipėdos m. savivaldybė, AB „Klaipėdos vanduo“, Klaipėdos m. aplinkosaugos valdyba ir aplinkos apsaugos inspekcija nutarė bendradarbiauti ir VISI KARTU, sujundami savo jėgas, aiškintis esamą situaciją ir visokeriopai spartinti s/b gyvenamųjų namų tinkamą nuotekų tvarkymą.

Pasirinktos 7-ios s/b, esančios arčiausiai Danės upės ir sukeliančios daugiausiai neigiamos įtakos upės ekologiškai būklei.

Tai sodininkų bendrijos: „Baltija“, „Draugystė“, „Jūratė“, „Dobilas“, „Neringa“, „Ramunė“, „Inkaras“.

2. SITUACIJA IKI PLANO ĮGYVENDINIMO PRADŽIOS

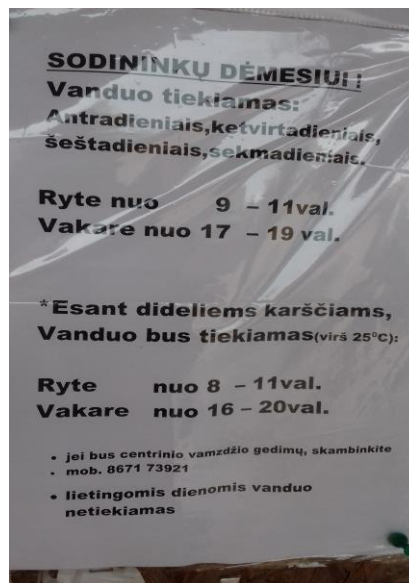
Klaipėdos m. šiaurinėje dalyje, Danės upės pakrantėse yra apie 15 sodininkų bendrijų. Jose paskutinį dešimtmetį intensyviai statomi privatūs gyvenamieji namai. 2020 m. kovo mėn. Klaipėdos mieste apie 170 namų buvo neprisijungę prie magistralinių nuotekų surinkimo vamzdyno. Sodų bendrijose apie 40 esamų ir statomų gyvenamųjų namų turi galimybes, tačiau neprisijungia prie magistralinio nuotekų vamzdyno, kuris nutiestas dar 2018/2019 m. Nežiūrint į tai, kad AB "Klaipėdos vanduo" nuolat raginama greičiau nutraukti nevalytų nuotekų išleidimą į Danės upę, beveik nesulaukiama ne tik norinčių, bet ir privalančių tai padaryti. Klaipėdos m. savivaldybė 2020 m. kovo mėn. išsiuntė laiškus S/b namų savininkams ir įspėjo, kad vadovaujantis LR Aplinkos apsaugos įstatymu, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo kitais vandens telkinių apsaugos ir valdymo teisiniais aktais jie privalo nutraukti nevalytų nuotekų išleidimą į upę. Tam jau yra sudarytos galimybės.

Geografinė padėtis "dėkinga" nelegaliam nuotekų išleidimui – pakankamai didelis nuolydis į Danės upės pusę.

Visose minėtose sodininkų bendrijose yra pakankamai daug atvirų vandens telkinių ir griovių.

Tas pats Danės vanduo naudojamas sodininkų auginamų daržovių laistymui.

3. BENDRADARBIAVIMAS

PLANO vykdymo komanda pirmą kartą susirinko 2020 m. gegužės 29 d. bendrovėje „Klaipėdos vanduo“. Dalyvavo ir bendrovės generalinis direktorius Benitas Jonikas. Apie pasiūlytą iniciatyvą - PLANĄ informuotas Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorius Gintaras Neniškis.

Aptarta dabartinė minėtų s/b situacija. Išvardintos pagrindinės priežastys, kodėl kai kurie s/b gyventojai ignoruoja tinkamai tvarkyti savo ūkio nuotekų išleidimą. Diskutuota dėl neatidėliotinių ES reikalavimų ir LR įstatymų vykdymo. Taip pat savivaldybės atsakomybę vykdyti pažangą vandentvarkoje, individualių nuotekų tvarkymo sistemoje – LR Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo vykdymą.

Apsvarstyta ir priimtas numatomų darbų PLANAS. Jo trukmė – pusė metų. NUTARTA pradėti jį vykdyti.

1 lentelė. PLANAS

Eil.Nr.	Priemonė	Data	Iniciatorius/vykdytojas	Vieta
1	Plano vykdytojų susirinkimas "Dėl sėkmingo bendradarbiavimo"	2020 m. birželio 1-15 d.	NVO "Žalia banga" ir AB "Klaipėdos vanduo"	AB "Klaipėdos vanduo" patalpose
2	Sodų bendrijų pirmininkų susirinkimas	2020 m. birželio 20-30 d.	NVO "Žalia banga"	Klaipėdos m. savivaldybė
3	Sodų bendrijų susirinkimai dalyvaujant PLANO vykdytojams	2020 m. rugpjūtis-rugsėjis	Sodų bendrijų pirmininkai	Sodų bendrijos
4	Aplinkos apsaugos inspekcijos ir kt. PLANO vykdytojų lankymasis s/b, pokalbiai su gyventojais	2020 m. rugpjūtis-spalis		
5	Informacijos pateikimas Klaipėdos m. savivaldybės ir AB "Klaipėdos vanduo" tinklapiuose apie esamą padėtį, PLANĄ, jo vykdymą, prisijungimo galimybes ir pokyčius.	2020 m. birželis-gruodis	Klaipėdos m. savivaldybė ir AB "Klaipėdos vanduo"	Klaipėdos m. savivaldybės ir AB "Klaipėdos vanduo" tinklapiai
6	Plakato 30/60 cm apie Danės upės taršą, būtinybę neatidėlioti nuotekų prijungimą prie magistralinių tinklų platinimas s/b lauko informaciniuose stenduose.	2020 m. birželis-liepa	AB „Klaipėdos vanduo“	
7	Plano vykdytojų susirinkimas. Atliktų darbų rezultatai. Sėkmės-nesėkmės.	2020 m. gruodis	NVO "Žalia banga" ir AB "Klaipėdos vanduo"	AB "Klaipėdos vanduo" patalpose

4. VIEŠINIMAS

Pirmas PLANE numatytas darbas - surengti sodininkų bendrijų valdybų pirmininkų ir narių susitikimą su Klaipėdos miesto savivaldybės, aplinkosaugos, AB „Klaipėdos vanduo“ atstovais. Toks susirinkimas įvyko 2020 m. birželio 26 d. sukėlė ir žiniasklaidos dėmesį. Susirinkimui buvo ruošiami kruopščiai. Susirinkimo metu visi PLANO komandos nariai parengė pranešimus ir pateikė naudingą informaciją susirinkusiems. Kartu su s/b lyderiais aptartos problemos, priežastys – kodėl daugelis bendrijos gyventojų nenori prisijungti prie magistralinių tinklų, esančių šalia jų namų. Taip pat gauti naudingi pasiūlymai dėl prisijungimo spartinimo.

Publikuota: 2020 liepos 1d. 20:03

Dėl upės taršos žvilgsnis krypta į sodininkus

Vitos Jurevičienės / „Vakarų ekspreso“ nuotr. / Manoma, kad į upę teršalai, nevalytos nuotekos gali patekti iš netoli esančių sodininkų bendrijų gyventojų.

Autorius: Virginija Kesminė

Šaltinis: Vakarų ekspresas

AB „Klaipėdos vanduo“ parengė informacinį plakatą, kuris buvo išdalintas susirinkimo su sodų bendrijų lyderiais metu. Šį plakatą sodų bendrijų lyderiai pakabino sodų bendrijų informacinėse lentose, taip pat juos nuolat atnaujindavo. Šios informacijos viešinimu ypač aktyviai rūpinosi asociacija „Žalia banga“

Planams surengti numatytus susirinkimus kiekvienoje sodų bendrijoje su jos nariais sutrukdė pandemija.

Sodininkų problemomis susidomėjo spauda.

SODŲ BENDRIJOS NARIŲ DĖMESIUI

Apie Danės upės, šalia kurios Jūs gyvenate, didžiulį ekologinį būklę jau kalbama ne vieną dešimtmetį. Ypač pavojingos yra į upę patenkančios nevalytos buitinės nuotekos.

Jos esančios pavojingos cheminės medžiagos (fosforas, azotas, kt.) atiteka ir į Kuršių marios, Baltijos jūrą. Tai sukelia eutrofikaciją – vandens „žydėjimą“. Danėje jau vyksta krantių erozija, siaurėja upės vaga. Drumatas vanduo užkemsia žuvų žiaunas, apsunksina žuvų neršimą.

Tokį nešvarų Danės upės vandens sodų bendrijų nariai naudoja auginamoms daržovėms ir kitiems augalams laistyti.

Pagaliau sodų bendrijoje gali nebeturėti Danės. Jau įgyvendinti sudėtingi, daug lėšų kainavę projektai – sodų bendrijoje yra pakloti magistraliniai nuotekų surinkimo vamzdiniai, kuriais nušluokdomos nuotekos į valymo įrenginius Dumpliuose.

Deja, dar ne visi sodų bendrijų gyventojai, gavę Klaipėdos miesto savivaldybės pranešimus, pasinaudojo galimybe gauti finansinę paramą prisijungti prie vandentiekio ir nuotekų tinklų ir neatsisakė individualaus nuotekų tvarkymo.

KVIEČIAME VISUS, IKI ŠIOL NEPRISIJUNGUSIUS PRIE CENTRALIZUOTŲ VANDENTIEKIO IR NUOTEKŲ TINKLŲ, TAI PADARYTI ARTIMIAUSIU LAIKU.

LR įstatymai numato administracinę ir baudžiamąją atsakomybę už aplinkos teršimą.

GALIMYBĖ GAUTI PARAMĄ VANDENTIEKIO IR NUOTEKŲ TINKLŲ PRIJUNGIMUI.

Pagal Klaipėdos miesto savivaldybės patvirtintą „Dalinio finansavimo skyrimo vienbučiams, dvibučiams ir daugiabučiams gyvenamiesiems namams prisijungti prie Klaipėdos miesto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros tvarkymo aprašą“ Jūs galite būti kompensuoti iki 1000 Eur prisijungimo prie tinklų išlaidų.

SU TVARKOMA GALITE SUSIPAŽINTI KLAIPĖDOS Miesto SAVIVALDYBĖS SVETAINĖJE
<https://www.klaipeda.lt/lt/tarybos-sprendimai/2019-m-tarybos-sprendimai/2019-12-18/7327>
Norint, kad išlaidos būtų kompensuotos, reikia pateikti prašymą Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai adresu: Liepų g. 11, tel. (8 46) 39 60 82.

Jei esate socialiai nemokingas, Jūs galite būti suteikiama parama pagal Klaipėdos miesto savivaldybės patvirtintą „Materialinės paramos teikimo tvarkos aprašą“ iki 20 valstybės remiamų pajamų dydžio (1 VRP – 125 Eur). Su tvarka galite susipažinti Klaipėdos miesto savivaldybės svetainėje
<https://www.klaipeda.lt/lt/tarybos-sprendimai/2019-m-tarybos-sprendimai/2019-09-26/6857>.

Norint gauti paramą prisijungimui prie tinklų, reikia pateikti prašymą Klaipėdos miesto savivaldybės Socialinės paramos skyriaus Socialinių išmokų poskyriui adresu: Vytauto g. 13, tel. (8 46) 41 08 40 (gyvenamoms šeimoms) ir centrinėje (iš Baltijos prospekto) miesto ofise.

KUR KREIPTIS, NORINT PRISIJUNGTI PRIE TINKLŲ
Visais klausimais, susijusiais su prisijungimu prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų, galima kreiptis: AB „Klaipėdos vanduo“, Rytienų g. 11, Klaipėdoje, 228 kabinautas, tel. (8 46) 397280, el. paštas: prirungimai@vanduo.lt.

5. PARAMA

Klaipėdos miesto savivaldybė 2019-12-19 patvirtino „Dalinio finansavimo skyrimo vienbučiams, dvibučiams ir daugiabučiams gyvenamiesiems namams prijungti prie Klaipėdos miesto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros tvarkos aprašą“, pagal kurį gyventojams, prisijungiantiems prie centralizuotų vandentiekio ar nuotekų tinklų gali būti kompensuota iki 1000 Eur išlaidų.

Iki 2020 m. birželio mėn. nė vienas gyventojas nesikreipė į Klaipėdos miesto savivaldybę dėl šios tikslinės kompensacijos gavimo.

Įgyvendinant PLANĄ, pradėta aktyviai viešinti paramos gavimo tvarka davė rezultatų: 3 sodų bendrijų gyventojai pasinaudojo teikiama parama, o be to paramos ėmė prašyti ir kitur gyvenantys klaipėdiečiai.

Socialiai remtiniams klaipėdiečiams Klaipėdos miesto savivaldybės socialinės paramos skyrius siūlo pasinaudoti parama pagal „Materialinės paramos teikimo tvarkos aprašą“ iki 20 valstybės remiamų pajamų dydžio (1 VRP – 125 Eur).

Pasinaudoti tokia parama 2020 m. nepanoro nei vienas klaipėdietis. Socialinės paramos skyrius parengė informacinius lankstinukus, kuriuos planuota platinti AB “Klaipėdos vanduo” klientų aptarnavimo centre, kai po karantino bus atnaujintas kontaktinis klientų aptarnavimas.

6. TIKRINIMAS

Patikrinimai atlikti s/b "Baltija", "Draugystė", "Dobilas", "Jūratė", "Neringa". Iš patikrinimų rezultatų matyti, kad didžiojoje dalyje esančių namų ūkių nuotekų nesusidaro (namai negyvenami, vykdomos statybos arba jose nėra sanitarinių mazgų, pastatai naudojami tik, kaip sodo nameliai vasarai). Tuose namuose, kuriuose gyvenama, daugiausia įrengti individualūs nuotekų valymo įrenginiai. Iš visų patikrintų tik vienas asmuo turėjo nuotekų kaupimo rezervuarą.

Baudos taikytos vienam asmeniui už tai, kad buvo įrengęs nesandarią sistemą t.y. nuotekų kaupimo rezervuare buvo įdėtas siurblys skirtas galimai nuotekų išleidimui ir neturėjo sutarties su nuotekų tvarkytoju dėl nuotekų transportavimo į Dumpių valymo įrenginius. Gyventojas siurblių pašalino, sudarė sutartį dėl nuotekų išvežimo ir pristatė nuotekų išvežimą įrodantį kvitą.

Kitu du asmenys bausti už tai, kad eksploatuodami individualius nuotekų valymo įrenginius neturėjo sutarties su asmeniu dėl įrenginio priežiūros, kuris turėtų sutartį su nuotekų tvarkytoju. Vienas asmuo sudarė sutartį su individualius nuotekų valymo įrenginius aptarnaujančia įmone, kitas asmuo, kadangi namas negyvenamas (vasarnamis) ir po atlikto patikrinimo įrenginiai neeksploatuojami, sutartis bus sudaryta pradėjus eksploatuoti nuotekų valymo įrenginius.

Aplinkos apsaugos inspekcijos specialistams atliekant tinkamų nuotekų tvarkymo patikrinimus rastas vienas savavališko prisijungimo prie nuotekų tinklų atvejis, kuris perduotas AB "Klaipėdos vanduo". Asmuo turėjo apmokėti už savavališkai išleistų nuotekų kiekį.

7. NAUJŲ VARTOTOJŲ PRISIJUNGIMAI

Nuo birželio mėnesio, pradėjus aktyvią sodų bendrijų informavimo, bendravimo ir tikrinimo kampaniją, pamažu prasidėjo ir gyventojų prisijungimas prie centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos. Iš viso nuo 2020 m. birželio mėn. iki metų pabaigos centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis pradėjo naudotis 13 namų ūkių.

2 lentelė. PRISIJUNGĘ GYVENTOJAI PAGAL SODŲ BENDRIJAS

Eil. Nr.	Sodų bendrija	Neprisijungusių vartotojų skaičius 2020-06-01				Prisijungusių vartotojų sk. 2020-06-01	Prisijungę nauji vartotojai nuo 2020 m. birželio mėn.
		gyvenamasis namas	sodo namas	nebaigta statyba	PASTABOS		
1	"Baltija"	23	24	7	3 valymo įrenginiai	118	7
2	"Draugystė"	2	7			29	1
3	"Dobilas"	2	2			25	2
4	"Inkaras"		19			25	3
5	"Jūratė"	2	10	1		28	
6	"Neringa"	1	8	1		45	
7	"Ramunė"	0	0			14	
8	IŠ VISO:	30	70	9		284	13
			109				

8. IŠVADOS IR ATEITIES PLANAI

Covid-19 pandemija trukdė įvykdyti kai kuriuos numatytus darbus. Pvz. sodų bendrijose neįvyko numatyti visuotiniai narių susirinkimai. Tačiau, nepaisant to, vyko sistemingi susitikimai su s/b pirmininkais, lankymasis bendrijose, apžiūrint bendrijų teritorijas, informacinius bendrijų standus.

PLANO vykdymo komanda surengė 2 susirinkimus, aptardavo jau įvykdytus darbus, tų darbų sėkmes ir nesėkmes. Vyko nuolatinis komandos narių bendravimas elektroninėje erdvėje, aptariant tarpinius rezultatus ir susidariusias problemas, norintiems pradėti prisijungimą.

AB „Klaipėdos vanduo“ gavo vertingų patarimų iš aplinkosaugininkų ir gyventojų dėl prisijungimų palengvinimų. Planuojama 2021 m. gyventojams, kurie nenori ar negali patys organizuoti tinklų prijungimo darbų, pasiūlyti rangovų paslaugas.

Šis nedidelės apimties PLANAS buvo pilotinis, siekiant bendro labai konkretaus tikslo – spartesnio prisijungimo prie centralizuotų nuotekų tinklų. Įrankis PLANUI įgyvendinti – pasitelktas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Įgyvendinimas parodė, kad, visų pirma, norint pasiekti rezultato, būtina bendradarbiauti. Todėl Plano įgyvendinimo rezultatai – puikus visuomeninės organizacijos, valdžios institucijų ir paslaugas teikiančios įmonės pavyzdys. Kiekviena iš jų turi galias atlikti tam tikrus veiksmus:

- Visuomeninė organizacija – asociacija „Žalia banga“ – suinteresuota ekologinio švietimo srityje, valdo informaciją apie ekologinę aplinkos būklę ir ją suteikia gyventojams;
- Paslaugas teikianti įmonė - AB „Klaipėdos vanduo“ – atlieka švietimo, raginimo jungtis prie tinklų funkcijas, valdo informaciją apie paslaugos naudotojus, taip pat turi materialinių išteklių švietimui. Kvalifikuoti darbuotojai kartu su aplinkosaugos specialistais dalyvauja patikrinimuose.
- Savivaldos institucija – Klaipėdos miesto savivaldybė – numato paramą prisijungiantiems prie tinklų, kurios teikimas viešinamas kartu su kitais projekto dalyviais;
- Priežiūros institucija – Aplinkos apsaugos inspekcija – gavusi informaciją iš vandens tiekėjo, atlieka patikrinimus.

PLANO įgyvendinimas išmokė visas institucijas derinti veiksmus ir siekti bendro tikslo. Todėl nuspręsta tęsti pradėtą darbą, palaipsniui plečiant bendros veiklos teritorijas.

2020-12-31
KLAIPĖDA

ATASKAITĄ ruošė:

Dalia Žukienė ,

Asociacijos „Žalia banga“ pirmininkė;

Eglė Alonderienė,

AB „Klaipėdos vanduo“ klientų aptarnavimo departamento direktorė;

Algis Gaižutis,

Klaipėdos savivaldybės Statinių administravimo skyriaus patarėjas;

Marius Sanda,

Klaipėdos Aplinkos apsaugos inspekcijos vyr. specialistas